

فاطمه بنت اسد عليها السلام
بانوی تأثیرگذار در تاریخ اسلام

علیرضا میرزایی

تقدیم به:

مادران ارجمند شهیدان به خون آغشته و به حق پیوسته

سرشناسه	:	میرزایی، علیرضا، ۱۳۴۵-
عنوان و نام پدیدآور	:	فاطمه بنت اسد علیهاالسلام بانوی تاثیرگذار در تاریخ اسلام / علیرضا میرزایی.
مشخصات نشر	:	قم: مصباح اندیشه، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	:	۸۵ ص: ۲۱×۵/۱۴؛ م.س.
شابک	:	۲۰۰۰۰ ریال: ۹-۴-۹۹۸۸۷-۶۲۲-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	کتابنامه: ص. ۸۱-۸۵ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	:	فاطمه بنت اسد، -ق.
موضوع	:	زنان مقدس مسلمان
موضوع	:	Muslim women saints
رده بندی کنگره	:	BP۲/۵۲
رده بندی دیویی	:	۲۹۷/۹۷۹
شماره کتابشناسی ملی	:	۵۶۹۹۲۱۲

شناسنامه کتاب

فاطمه بنت اسد بانوی تأثیرگذار در تاریخ اسلام

مؤلف: دکتر علیرضا میرزایی / ناشر: مصباح اندیشه

چاپ: احسان / نوبت چاپ: اول / بهار ۱۳۹۸

ناظر چاپ: محمدجواد شکارچی / صفحه‌آرا: حسن محسنی

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه / قیمت: ۲۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹-۴-۹۹۸۸۷-۶۲۲-۹۷۸

آدرس و تلفن مرکز پخش:

قم، بلوار غدیر، بعد از دانشگاه قم، مجتمع آموزش عالی شهید محلاتی

۰۹۱۲۶۵۲۸۰۲۸

دیباجه / ۷

مقدمه / ۹

نسب و خاندان والای فاطمه بنت اسد علیها السلام / ۱۱

منزلت فاطمه در تاریخ اسلام و مشایخ اسلامی / ۲۱

سبقت در اسلام / ۴۰

هجرت اسلامی / ۵۱

رابطه اختصاصی فاطمه بنت اسد با نبی مکرم اسلام صلی الله علیه و آله / ۵۹

فرجام خوش حیات دنیوی با سرمایه ایمانی / ۶۷

نتیجه گیری / ۷۹

کتابنامه / ۸۳

زندگی بانوی گرامی فاطمه دختر اسد در چند بخش این کتاب مورد پژوهش قرار گرفت. تلاش شد با تفکیک موضوعات، مطالب با شفافیت بیشتری پیگیری شود. در مستندات مورد استشهاد، چند مطلب متنوع همانند ایمان، هجرت، حسن عاقبت و...، توأمان مطرح شده است. این موجب تکرار برخی احادیث و گزارش‌های تاریخی، در فقراتی از بخش‌های مختلف کتاب شد. در ضمن برای تنوع منابع از اندیشمندان فریقین، به احادیث مشابه استظهار شده است. البته اهتمام نویسنده این بود که در فقرات تکراری، مطالب به نحوی اقتباس و نقل گردد که موجب تطویل بلاطائل و اطناب ممل نگردد. برای خلاصی از این مشکل، تفاوت مطالب با اضافاتی در برخی روایت‌ها و احادیث و گزارش‌های تاریخی، مد نظر قرار گرفت. لذا با وجود تکرار برخی مطالب، با احتساب تفاوت‌ها، و در نظر

گرفتن شأن صدور آنها، تنوع نسبی لحاظ گردید تا از تکرار بی‌مورد مستدات و مطالب، اجتناب گردد. رجاء واثق دارم این اعتذار، مورد قبول اهل نظر قرار گیرد.

این حقیر نقد اهل نظر را به جان می‌خرم و بر چشم می‌گذارم. امید دارم از رهنمودهای مشفقانه اندیشه‌ورزان و فریختگان جامعه علمی، برای تکمیل مباحث برای چاپ‌های آینده این اثر، بهره‌مند گردم.

وآخر دعوی‌نا ان الحمد لله رب العالمین

سرزمین مقدس قم

علیرضا میرزایی

بهار ۱۳۹۸

مقدمه

بعثت و هجرت پیامبر اسلام ﷺ مشنا تحولات عظیم و بنیادی و خیره کننده در تاریخ بشری شد. نبی اعظم ﷺ تا تاریخ بعثت، در محیطی خاص پرورش یافت. این پرورش در مأموریت او و شیوه مدیریت و هنجارسازی و مواجهه با مشکلات و مسائل، در ذیل هدایت، عنایت و نصرت الهی، تاثیر فراوان داشت. محیط خاص مکه و حجاز و بافت اجتماعی آن و شخصیت‌های ممتازی چون عبدالله بن عبدالمطلب پدر، آمنه مادر، عبدالمطلب پدر بزرگ، حلیمه سعدیه دایه، ابوطالب عمو و فاطمه بنت اسد همسر عمو، در شکل گیری شخصیت اجتماعی نبی اسلام ﷺ، هر کدام سهمی داشتند. در تاریخ به نقش برخی به طور مستوفی پرداخته شده و نقش برخی مغفول مانده است. در این میان به نقش فاطمه بنت اسد در پرورش و تربیت و جامعه پذیری، بزرگترین مرد تاریخ بشریت، کمتر پرداخته شده و

سهم ایشان در این فرآیند تربیتی و پرورشی و همراهی و همگامی بعد از رستخیز بعثت، تا رحلت این بانو، در اندازه شایستگی ایشان مورد توجه و امعان نظر واقع نشده است. مادر نامیدن او توسط نبی اسلام ﷺ و انس و قدردانی حضرت رسول ﷺ از آن بانو و به نیکی یاد نمودن از دوره ای که در خانه عموی خود ابوطالب و تحت سرپرستی او و همسرش فاطمه قرار داشت، حاکی از تأثیر گذاری مهم فاطمه در تربیت و رشد و نمو پیامبر ﷺ است. این بانو شاهد تولد و اتفاقات آن برهه هم بود و به مولود مبارک بطحا با دید خاصی می نگریست. در زمان بعثت و اجابت دعوت آسمانی پیامبر اسلام ﷺ در زمره نخستین گروندگان بود. دومین بانو بعد از خدیجه (س) و یازدهمین نفر در کل مکه بود که ایمان آورد، حمایت کرد، هجرت نمود، تجدید بیعت کرد، ملازم بود، خللی در ایمانش ایجاد نشد و با استکمال مسیر مسلمانی، با رضایت ولی کامل خدا و حزن و تأثر نبی اکرم ﷺ دارفانی را وداع نمود.

تحقیق پیش رو، می تواند آغازی بر تحقیقات دامنه داری که موضوع کتاب ظرفیت آن را دارد، باشد. نقش ایشان در حمایت و تربیت و پرورش پیامبر ﷺ بارز است. ایمان در مکه و هجرت و تجدید بیعت در مدینه و همراهی و عرضه دین بر ایشان و تصحیح اعمال بر اساس نظر حضرت رسول ﷺ، مبین ایمان پایدار و خوش فرجامی زندگی این بانوی گرامی است.